

Voorstel en toelichting wijziging kernprogramma/beginselverklaring

Voorstel

Het Landelijk Bestuur stelt aan het partijcongres van 24 november 2018 voor:

- om de beginselverklaring, na verwerking van eventueel aangenomen amendementen, vast te stellen ter vervanging van het huidige kernprogramma;
- om in de bewilligingsverklaring en andere partijdocumenten het woord 'kernprogramma' te vervangen door 'beginselverklaring'.

Toelichting

Van kernprogramma naar beginselverklaring

Het huidige kernprogramma is geschreven ten tijde van de oprichting van de ChristenUnie. In 2015 herformuleerde de partij haar grondslag. De Uniefundering en Unieverklaring werden bondiger geformuleerd tot de Grondslag.

Deze vernieuwing gaf aanleiding tot vernieuwing van het kernprogramma:

- *Taal*: ook de taal van het kernprogramma kon bij de tijd gebracht worden.
- *Actualiteit*: zijn inhoud kon gerelateerd aan nieuwe maatschappelijke vraagstukken.
- *Belijdenisdocumenten*: verschillende inhoudelijke punten en verwijzingen naar belijdenisdocumenten van de Uniefundering en Unieverklaring werden niet opgenomen in de bondig geformuleerde Grondslag. Deze passen beter in een kernprogramma. Daarom werden zij in 2015 bij de vernieuwde grondslag in een preambule aan het kernprogramma toegevoegd, met de bedoeling deze preambule te verwerken in een geheel nieuwe tekst..

Het voorliggende voorstel heet een beginselverklaring. Het is immers geen programmatische tekst, zoals een verkiezingsprogramma dat is, maar een verklaring van de partijbeginselen. Een beginselverklaring werpt licht op de politieke basisprincipes, die fungeren als een kompas bij het zoeken naar vertaling van idealen in een weerbarstige praktijk. Zij laat zien hoe de partij haar christelijke grondslag vertaalt in een politieke visie, die aan de basis ligt van haar politieke programma's en keuzes in de praktijk. In haar beginselverklaring wil de partij de vraag beantwoorden 'waartoe ChristenUnie?'

De samenhang van grondslag en beginselverklaring is als volgt schematisch weer te geven:

<i>Van</i>	<i>Naar</i>	<i>Statutaire betekenis</i>
Unieverklaring en -fundering	Grondslag	Onderschreven door leden, basis beginselverklaring
Kernprogramma	Beginselverklaring	Door vertegenwoordigers uit te dragen en te verdedigen, basis verkiezingsprogramma's

Totstandkoming van de concepttekst

In januari 2017 heeft Landelijk Bestuur (LB) van de ChristenUnie het Wetenschappelijk Instituut (WI) van de partij verzocht een voorstel te schrijven voor een nieuwe beginselverklaring. Het verzoek ging uit van een tekst die inhoudelijk voortbouwde op het bestaande kernprogramma inclusief preambule, maar volledig nieuw geschreven mocht zijn.

Het WI heeft dit verzoek met enthousiasme aanvaard. Verdiepend en vernieuwend voortbouwen op de christelijk-politieke denktraditie is immers zijn missie. Zij kon daarbij ook voortbouwen op de reeks 'kernwaarden van de ChristenUnie' die werd geschreven tussen 2010 en 2011.

Het WI heeft zijn directeur Wouter Beekers verzocht op te treden als auteur. Het stelde een klankbordgroep in, waarin bereid waren zitting te nemen:

- Jan van der Stoep (voorzitter Curatorium WI), voorzitter,
- Mirjam Bikker (senator),
- Martijn van Meppelen Scheppink (jurist en raadslid te Barendrecht) en
- Reinier Koppelaar (programmamanager ministerie VWS)
- Ron van der Spoel (predikant), deelnemer tot 1 jan 2018

Daarbij heeft het WI gezocht naar een schijfproces in dialoog. Er zijn gesprekken gezocht met verschillende partijleden en mensen werkzaam in het maatschappelijk middenveld en openbaar bestuur. Gericht is gezocht naar inbreng van:

- *theologen* van verschillende kerkelijke achtergrond;
- *partijleden*: drie deelsessies op het partijcongres, mei 2017;
- *kiezers*: heisessie dec. 2017;
- *'toonzetters'* in de christelijke beweging: heisessie dec. 2017.

Uit de gesprekken kwamen een drietal aandachtspunten naar voren:

1. *Vrijmoedigheid* en *verbondenheid* mogen toon en inhoud kleuren. Vrijmoedigheid betekent idealen principieel durven verwoorden en in te brengen. Verbondenheid betekent in gesprekken en besluitvorming ook altijd open staan voor de mening van de ander en samenwerking aan te gaan waar mogelijk.
2. Het *denken* mag verbonden worden aan het *hart*. Christelijke politiek kent een eigen politieke filosofie, maar begint immers met bewogenheid ('vrede zoeken, recht doen').
3. De *traditie* mag verbonden worden aan de uitdagingen van de *toekomst* (denk aan globalisering, nieuwe ethische afwegingen, het debat over de Nederlandse identiteit en joods-christelijke cultuur).

Concept, april 2018

In april 2018 heeft het Wetenschappelijk Instituut een concepttekst van de beginselverklaring voorgelegd aan de partij. Deze is met instemming van het Landelijk Bestuur en de voorzitters van de Provinciale Unies gepresenteerd aan de leden in het partijcongres van juni 2018.

In het concept is geprobeerd te voldoen aan de oproepen die uit de achterban werden gedaan. Het opent bewust met de Bijbelse geschiedenis van Jezus Christus. De christelijke grondslag is immers geen papieren ideologie, maar een inspiratie die begint bij een persoonlijke God. Hij beweegt ons tot de navolging van Jezus Christus. Daarmee is gekozen voor een appellerende toon en inhoud, die terugkomen in de titel 'vrede zoeken, recht doen' en in de formulering van de kernwaarden 'dien de samenleving, deel de vrijheid, bescherm het leven'. Het slot beschrijft hoe dit appel ook van toepassing is op de ChristenUnie zelf en de houding van haar vertegenwoordigers betreft.

Reacties concept en herziene versie, oktober 2018

Het concept is in de partij uitgebreid besproken en gaf aanleiding tot veel reacties:

- Op het partijcongres van juni 2018 vonden in een vijftal deelsessies geanimeerde gesprekken plaats.
- Aan de provinciale unies en op het partijcongres heeft het LB aangegeven dat op verzoek gesprekken met lokale afdelingen mogelijk zijn. Daar is geen gebruik van gemaakt.

- In het tijdschrift *Groen* van het WI en de Bestuurdersvereniging van de ChristenUnie, is uitgebreid door verschillende leden gereageerd op de tekst.
- Contact is gezocht met voormalige vertegenwoordigers van de ChristenUnie en de denktank van de jongerenorganisatie.
- Tientallen leden hebben zelfstandig op het document gereageerd. Vele schriftelijke reacties vormden aanleiding tot verschillende gesprekken.
- Ook is actief gezocht naar een buitenperspectief en gesprekken met een aantal mensen uit andere politieke tradities.

De vele relevante opmerkingen, die gemaakt zijn ten aanzien van stijl en structuur, actuele thema's, politieke theologie en filosofie zijn verwerkt in een nieuw concept. Dit concept is door het LB besproken en na een enkele wijziging goedgekeurd ter vaststelling door het partijcongres van 24 november 2018.